

Lysekils kommun
registrator@lysekil.se

Beslut för grundsärskola

---

efter tillsyn i grundsärskolan
i Lysekils kommun

Tillsyn i grundsärskolan i Lysekils kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Lysekils kommun under våren 2016. Grundsärskolan besöktes av Skolinspektionen den 3-4 maj 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Det finns ingen nationell statistik som beskriver kunskapsresultaten i grundsärskolan. Lysekils kommun har inte heller presenterat någon egen sammanställning av kunskapsresultaten i grundsärskolan, eller resultaten av grundsärskolans arbete med elevernas trygghet och studiero.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-11-29
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-11-29
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-01-20

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn i grundsärskolan visar inget annat än att eleverna vistas i en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det framkommer dock att det finns områden som skolenheten behöver utveckla för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning visar att rektorn och personalen inte bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av grundsärskolans elever. Utredningen visar också att elevhälsan inte främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling. Elevhälsan arbetar i stället till största delen behovs- och individinriktat.

Grundsärskolan i Lysekils kommun saknar fungerade rutiner för systematisk uppföljning och utveckling av utbildningens resultat i förhållande till de nationella målen. Rektorn har inte tagit ansvar för att följa upp och analysera skolenhetens resultat för att kunna fatta beslut om och genomföra nödvändiga utvecklingsåtgärder för grundsärskolan. Rektorn behöver, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten i grundsärskolan. Rektorn behöver också, tillsammans med elever och personal, bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete för att alla elever ska få en likvärdig utbildning som uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lysekils kommun att senast den 29 november 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa den påtalade bristen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Lysekils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att det vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens utredning visar att det vid skolenheten inte bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Bedömningen görs mot bakgrund av att grundsärskolan inte kartlägger elevernas trygghet för att kunna vidta relevanta åtgärder för att motverka kränkande behandling och inte heller har någon plan mot kränkande behandling. Detta strider mot skollagen som anger att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Lärare i grundsärskolan berättar att det inte görs någon kartläggning av elevernas trygghet i skolan utöver dialoger med enskilda elever och föräldrar. De uppger också att det inte sker något systematiskt arbete med kartläggning, analys och åtgärder för att motverka kränkande behandling av eleverna. Rektorn bekräftar att det inte har gjorts några systematiska insatser för att identifiera behov och vidta åtgärder för att motverka kränkande behandling av elever i grundsärskolan.

Lärarna och elevhälsans personal berättar att det inte finns någon plan mot kränkande behandling för eleverna i grundsärskolan. Rektorn bekräftar detta.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten i grundsärskolan i Lysekils kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Lysekils kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lysekils kommun att senast den 29 november 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa den påtalade bristen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Lysekils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens utredning visar att elevhälsan inte används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Istället arbetar elevhälsan behovs- och individinriktat. Detta strider mot skollagen som anger att det för eleverna i grundsärskolan ska finnas elevhälsa som främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen anges bland annat följande: Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv (prop. 2009/10:165, s. 277).

Rektorn berättar att den elevhälsa som finns knuten till grundsärskolan består av skolsköterska, skolpsykolog och specialpedagog.

Elevhälsans personal berättar att de inte har några regelbundna möten samt att de inte har möjlighet att bedriva ett samlat förebyggande och hälsofrämjande arbete i grundsärskolan. De berättar också att det inte finns någon dokumenterad plan för hur elevhälsan ska arbeta.

Även lärare i grundsärskolan uppger att det inte finns någon samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande gentemot grundsärskolans elever. Enligt lärarna består elevhälsans arbete enbart av insatser i enskilda elevärenden.

Rektorn bekräftar att elevhälsans insatser är begränsade till enskilda elevärenden och att arbetet därmed inte är främst förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten i grundsärskolan i Lysekils kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Lysekils kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lysekils kommun att senast den 20 januari 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor,

tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Lysekils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp och analysera skolenhetens resultat. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen.
- Utifrån vad som framkommer av analysen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn ska också planera för och se till att åtgärderna genomförs.
- Rektorn ska se till att uppföljning, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i grundsärskolans systematiska kvalitetsarbete. Bedömningen görs mot bakgrund av följande. Av Skolinspektionens utredning framgår att det inte finns något dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå. Rektorn följer inte upp och analyserar elevernas kunskapsresultat och resultatet av arbetet med trygghet och studiero för grundsärskolan i relation till de nationella målen. Avsaknaden av en dokumenterad uppföljning och analys av skolenhetens resultat medför att rektorn inte fattar beslut om nödvändiga åtgärder för att utveckla utbildningen utifrån slutsatserna av en sådan analys. Rektorn tar inte heller ansvar för att kvalitetsarbetet på enhetsnivå genomförs under medverkan av lärare, elevhälsa, övrig personal och elever.

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Skollagen anger också att det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det framkommer att det finns brister i verksamheten ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Inför tillsynen har Skolinspektionen begärt att få ta del av en sammanställning av elevernas kunskapsresultat efter höstterminen 2015. I det skriftliga svaret uppger rektorn att det inte finns någon sådan sammanställning för grundsärskolans elever.

Några av lärarna i grundsärskolan berättar att de gör en utvärdering av verksamheten vid varje termins slut, men att elevernas samlade kunskapsresultat inte ingår i det arbetet. Uppföljning av elevernas kunskapsresultat sker, enligt lärarna, endast på individnivå. De berättar också att de inte gör någon uppföljning av grundsärskolans verksamhet tillsammans med de övriga lärare som undervisar i grundsärskolan.

Andra lärare bekräftar att de inte, under det senaste året, har deltagit i något arbete med att utvärdera resultaten av grundsärskolans verksamhet. De berättar också att de inte känner till något dokument som beskriver grundsärskolans utvecklingsbehov för läsåret 2015/16.

Beslut

2016-09-05
9 (13)

Dnr 43 - 2015:9220

Rektorn berättar att det, vid tiden för tillsynen, inte finns något dokumenterat kvalitetsarbete för grundskolan och att det inte heller har skett något sådant arbete under läsåret 2015/16.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten i grundskolan i Lysekils kommun uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Lysekils kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärninng och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärares bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

På Skolinspektionens vägnar

Fredrik Mattsson
Enhetschef

Oskar Cliffordson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om grundsärskolan i Lysekils kommun

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om grundsärskolan i Lysekils kommun

Lysekils grundsärskola är en kommunal grundsärskola i Lysekils kommun. Grundsärskolan leds av en rektor som också är ansvarig för gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna. Rektorn är även övergripande chef för elevhälsan i kommunen.

Detta beslut avser grundsärskolan. Vid tiden för tillsynen finns 12 elever vid grundsärskolan varav några läser inriktning träningskola. En del av eleverna får även viss undervisning i grundskolan. Vid tiden för tillsynen bedrivs grundsärskolans verksamhet i lokaler vid de två grundskolorna Mariedalsskolan och Gullmarsskolan, båda belägna i centrala Lysekil. Från starten av höstterminen 2016 ska hela grundsärskolans verksamhet vara samlad i nya lokaler vid Gullmarsskolan.